

مجلس شورای اسلامی
معاونت آموزش
اداره پژوهش

امتحانات متمرکز عمومی نیمسال اول ۱۴۰۰-۱۳۹۹

پایه پنجم ۵ ساله، پنجم ۷ ساله

مهر مدرسه

کد امتحان:	۲۹۹۱/۱۰
تاریخ آزمون:	۱۳۹۹/۱۰/۱۷
عنوان:	فقه استدلالی ۳
کتاب:	دروس تمهیدیه فی الفقه الاستدلالی
محدوده:	جلد اول: حج (ص ۳۰۱-۲۳۹) و جلد دوم: بیع (ص ۵۳-۱۲)
حذفیات:	جلد اول: محرمات احرام از کتاب حج (ص ۳۰۱-۲۸۴)

ساعت برگزاری:	۴۰: صبح
نمره:	۱۷
نوع امتحان:	کتابی: ۹۰ دقیقه

شماره یا نام مصحح اول	نمره بر عدد	نمره بر حروف
شماره یا نام مصحح دوم	نمره بر عدد	نمره بر حروف

نام و نام خانوادگی: نام پدر: کد طلایی: مدرسه علمیه: شهرستان: استان:

۱- زمان وقوف در مزدلفه کدام است؟ ج ۱ ص ۲۴۷

- الف. روز نهم از طلوع فجر تا طلوع خورشید
- ب. روز دهم از اذان صبح تا طلوع خورشید
- ج. روز نهم از ظهر تا مغرب
- د. روز دهم از ظهر تا مغرب

۲- روایت «من تعجل فی یومین فلا ینفر حتی تزول الشمس، فإن أدرکه المساء بات و لم ینفر» مستند کدامیک از بیوتتهای ذیل است؟

۰/۵

ج ۱ ص ۲۸۱

- الف. شب ۱۳ برای کسی که تا غروب روز ۱۲ از منی خارج نشده نشده است.
- ب. شب ۱۲ برای کسی که تا غروب روز ۱۱ از منی خارج نشده نشده است.
- ج. شب ۱۳ برای کسی که تا ظهر روز ۱۲ از منی خارج نشده نشده است.
- د. شب ۱۲ برای کسی که تا ظهر روز ۱۱ از منی خارج نشده نشده است.

۳- در معامله فضولی بنا بر کاشف بودن اجازه، نماء ثمن و مثنی به ترتیب برای چه کسی می باشد؟ ج ۲ ص ۱۹

۰/۵

- الف. مشتری - مشتری
- ب. بایع - مشتری
- ج. مشتری - بایع
- د. بایع - بایع

۴- در کدام صورت برگرداندن مالی که از طریق ربا اخذ شده است لازم نیست؟ ج ۲ ص ۴۲ و ۴۱

۰/۵

- الف. بعد از شک به حکم فقط
- ب. چهل به حکم یا موضوع
- ج. فقط چهل به موضوع
- د. فقط چهل به حکم

۵- دلیل غیر روایی احکام ذیل را بنویسید: ج ۱ ص ۲۴۶-۲۴۲

۲

الف. فوری بودن حجة الاسلام: جواب: حکم عقل

ب. وجوب یک مرتبه حجة الاسلام در طول عمر: جواب: زیرا اگر بیشتر واجب بود باید به دلیل شده ابتلاء به مسأله این حکم مشهور می شد.

ج. عدم لزوم تحصیل استطاعت برای حج: جواب: عدم وجوب تحصیل مقدمه واجب

د. عدم وجوب حج در صورت نیاز حرجی به منزل مسکونی: جواب: حکومت قاعده نفی حرج بر ادله اولیه احکام.

۲

۶- مصنف برای اثبات وجوب لبس ثوبین بر زن در حال احرام به چه قاعدهای اشاره می کند؟ پاسخ این دلیل را بیان نمایید.

ج ۱ ص ۲۵۵ و ۲۵۶

جواب: قاعده اشتراک (۰/۵ نمره). پاسخ این است که مستند قاعده اشتراک تنها ضرورت است و قدر متیقن از این ضرورت حالتی است که مردان و زنان در همه

خصوصیاتی که احتمال دخالت آنها وجود دارد مشترک باشند در حالی که در این مبحث احتمال خصوصیت برای مردان (یا زنان) وجود دارد. (۱/۵ نمره)

۷- دو احتمال در کلمه «تقاضی» در روایت: «لایأس أن تقضی المناسک کلها علی غیر الوضوء الا الطواف...» را ذکر کرده و بنابر هر دو

۱

احتمال، حکم طهارت را در سعی اثبات نمایید. ج ۱ ص ۲۶۵

جواب: احتمال اول: «تقضی» به معنای انجام فعل است در این صورت معنای روایت این است که: باکی نیست بر انجام بدون وضوء اعمال حج مگر طواف، پس سعی هم بدون وضوء صحیح است. احتمال دوم: «تقضی» به معنای قضاء کردن مناسک باشد، در این صورت هم چون بین اداء و قضاء کسی تفصیل ندارد. و وقتی در اداء مناسک غیر از طواف و صلاتش، طهارت لازم نیست درقضاء آنها هم لازم نیست.

۸- ضمن بیان دو احتمال در مورد معنای «قانع» و «معتز» دو احتمال در مورد نحوه تقسیم قربانی حج را بنویسید. ج ۱ ص ۲۷۶ [۲] []
جواب: در مورد معنای قانع و معتز باید گفت: قانع کسی است که به آنچه به او داده می شود قانع است و معتز رهگذری است که انتظار کمک و دادن غذا دارد البته مصنف بر آن است که: در مفهوم هیچ کدام از این دو واژه فقیر بودن لحاظ نشده است. ولی برخی برآنند که قانع و فقیر دو قسم از فقراء هستند. در مورد نحوه تقسیم هم دو احتمال مطرح است:

احتمال اول: تقسیم قربانی به دو قسم است. یک قسم برای خود حاجی، قسم دیگر برای فقراء.

احتمال دوم: تقسیم قربانی به سه قسم: یک قسم برای خود حاجی، یک قسم برای فقراء و قسم سوم برای غیرفقراء از مؤمنین.

۹- مصنف برای اثبات افاده ملکیت توسط معاطات به چه آیه‌ای استناد می کند؟ کیفیت استدلال را توضیح دهید. ج ۲ ص ۱۲ [۲] []
جواب: آیه «أحلّ الله البيع». کیفیت استدلال: اگر مراد از حلیت بیع، حلیت و وضعی باشد مطلوب یعنی افاده ملکیت ثابت می شود چون در این صورت حلیت به معنای نفوذ و امضاء می شود. اگر مراد حلیت تکلیفی باشد باز هم مطلوب ثابت می شود زیرا حلیت تکلیفی مربوط به عقد انشائی نیست چون احتمال حرمت تکلیفی آن وجود ندارد بلکه مراد حلیت تصرفات مترتب بر بیع است و لازمه مباح بودن همه تصرفات مترتب بر بیع صحت بیع و افاده ملکیت است. و چون معاطات نیز یکی از مصادیق بیع است ملکیت در معاطات نیز اثبات می شود.

۱۰- بیع خیار از مصادیق کدامیک از خیارات است؟ مراد از آن را توضیح دهید. ج ۲ ص ۲۶ [۲] []
جواب: خیار شرط. (۵/۰ نمره). بیع خیار به این معنی است که عینی را بفروشد بنا بر اینکه اگر توانست تا مدت معینی خود عین را - در صورت وجود آن - یا مثل آن را - در صورت عدم عین - پس دهد حق داشته باشد مبیع را پس بگیرد. (مشتری نیز می تواند چنین شرطی را قرار دهد).

۱۱- صحت یا عدم صحت هر یک از احکام ذیل در باب خیار رویت را بنویسید: ج ۲ ص ۳۴ و ۳۳ [۲] []
الف. مشتری فقط حق مطالبه ارش دارد. جواب: غیر صحیح
ب. مشتری فقط حق رد یا امساک دارد. جواب: صحیح
ج. مقتضای اشتراط ضمنی این است که مشتری حق ارش و نیز رد یا امساک داشته باشد هر چند روایات، خلاف این قاعده است. جواب: غیر صحیح

د. بایع می تواند به واسطه ابدال عین با عین دارای شرایط، خیار مشتری را ساقط نماید. جواب: غیر صحیح

۱۲- روایت: «لایبتاع رجل فضة بذهب الا یدا بید...» مربوط به چه نوع بیعی است؟ مختار محقق اردبیلی در باب تقابض در این نوع معامله را همراه دلیل آن بنویسید. پاسخ مصنف به مختار محقق اردبیلی را توضیح دهید. ج ۲ ص ۴۴ و ۴۳ [۲] []
جواب: بیع صرف. (۵/۰ نمره) مختار محقق اردبیلی: تقابض در مجلس در بیع صرف شرط نیست. (۵/۰ نمره) زیرا تعبیر «یدا بید» کنایه از نقد بودن عوضین است نه تقابض عوضین (۷۵/۰ نمره). پاسخ مصنف: این تعبیر اگر ظهور در اعتبار تقابض نداشته باشد حداقل اجمال دارد و روایات دیگر لزوم تقابض را به صراحت بیان می کنند. (۵/۰ نمره)

« سامانه پیام کوتاه ۰۵۰۰۱۷۱۷۳۱۴۴۳۱ اداره سنجهش معاونت آموزش آماده دریافت پیشنهادات و انتقادات پیرامون سؤالات امتحانی می باشد.»

« در صورت ارسال پیام کوتاه، ذکر کد امتحان و شماره سؤال به صورت دقیق جهت امکان بررسی و جوابگویی ضروری می باشد.»